

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИИ – 22 май 2026 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 15.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	Б	1
3.	В	1
4.	Г	1
5.	В	1
6.	Г	1
7.	Г	1
8.	А	1
9.	А	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	В	1
13.	А	1
14.	Г	1
15.	А	1

Примерни отговори на задачите със свободен отговор

Задача 16. – 5 точки (1-1-2-1)

А) В Атина не се допуска насилие срещу робите, дори е забранено да бъдат бити, докато в Спарта могат да бъдат убивани.

Б) Илотите в Спарта – покореното местно население, превъзхождат по брой спартиатите. Затова са постоянна заплаха за властта им. /Спартиатите живеят в постоянна готовност да потушат евентуален бунт, затова убийството на илот е прието, затова вземат и други мерки да защитят живота си, като заключване на домовете си, ограничаване на възможностите на илотите да се въоръжават.

В) В Атина, защото в първия източник се споменава наличието на освободени роби, което показва, че съществува възможност роб да промени статута си.

Г) Спартиатите в Спарта.

Задача 17. – 4 точки (1-1-1-1)

А) Те разкриват негативно отношение към езичеството – използвани са думи и изрази като „дяволско дело“, „мрак“ и „измама“.

Б) Християнството се описано с изрази като „Христовата сила и кръстния знак“, „благоразумна светлина“ и „истина“.

В) Българите трябва да се откажат от своите жертвоприношения, да разрушат езическите си олтари, да изоставят конската опашка като бойно знаме, да спрат да извършват заклинания и гадания преди битка и да отхвърлят многоженството.

Г) Новата религия в България се разпространява чрез богослужебната литература, изграждането на църкви и манастири и оформянето на религиозната прослойка на духовенството/епископи, попове, игумени.

Задача 18. – 4 точки (1-1-2)

А) Феодализъм/ Феодална система

Б) Третото съсловие (селяните) има основна роля в икономическия живот, тъй като произвежда храната и материалните блага, необходими за издръжката на всички останали съсловия. Техният труд е икономическата основа на средновековното общество.

В) Съсловната система определя мястото на хората в обществото, техните права и задължения. Тя осигурява ред и сигурност, но създава големи неравенства и ограничава възможностите за промяна на социалното положение.

Задача 19. - 4 точки (1-2-1)

А) Жан-Жак Русо поставя изучаването на обществото пред създаването на закони, защото смята, че законите трябва да отговарят на особеностите, нуждите и интересите на хората в даденото общество./ Според него доброто управление не може да се основава на произволни правила, а на познаване на обществените отношения и общото благо.

Б) И в двата цитата основната политическа цел е изграждането на справедлив обществен ред, основан на разума и насочен към общото благо./ Създаването на справедливо общество, управлявано чрез закони, които защитават свободата и равенството на гражданите.

В) Свобода, равенството, народен суверенитет; идеята за обществения договор.

Задача 20. – 5 точки (2-1-1-1)

А) Центърът на празника се измества от църквата и нейния двор (религиозно пространство) към градската градина и павилиона (светско място за културен отдих).

Б) Това са организирани музикални изпълнения (хор, оркестър, мандолина и китара) и атракции (осветени лодки във венециански стил и бенгалски огън), които заменят ритуалните действия в селото.

В) Достъпът до празника се контролира чрез членски карти, покани за гости и плащане на входна такса (билет), за разлика от общото селско събиране.

Г) В селото целта е здравето на децата и семейството (ритуално действие), докато в града обичаят се превръща в благотворителна такса в полза на Дружеството (социална практика).

Задача 21. – 5 точки

Създаден кратък свързан текст с 5 – 6 изречения.

Задача 22. – 4 точки (1-1-2)

А) Той представя Георги Папазов като значим художник, който предизвиква интерес и спорове в Париж/европейската столица на изкуството и успява да привлече вниманието на европейската художествена критика.

Б) Авторът смята, че българското общество трудно разбира модерното изкуство и все още не е напълно подготвено да го възприеме.

В) Кубистите разчленяват, прекрояват и сглобяват формата, докато Папазов като представител на сюрреализма набляга само на чистото чувство.

Задача 23. – 4 точки (1-1-1-1)

А) Симптомите на ужасния стрес, на който е подложена съветската икономика, са технологичната изостаналост, влошените здравни грижи и недостигът на стоки от първа необходимост, включително хранителни продукти.

Б) Стратегията „мир чрез сила“ се състои в постоянно увеличаване на военните разходи на САЩ с цел СССР да продължи да изразходва значителни средства за отбрана, което според Рейгън ще доведе до срив в съветската икономика.

В) Съветският лидер Михаил Горбачов възприема политика на частична либерализация и икономически реформи, които дават отражение в целия Източен блок. Освободени са някои политически затворници, разрешен е достъпът до чуждестранни радиостанции, отслабва държавният контрол върху предприятията.

Г) Очакванията на САЩ/Рейгън се оправдават – в началото на 90-те години военният бюджет на СССР драматично спада и комунистическата империя се разпада.

Задача 24. – 5 точки (1-1-2-1)

А) Чрез филмите, които ще се създават да се укрепят основите на режима и възпитание в идеалите на социализма. Трябва да се създават само филми, които представят „обективно“ социалистическата идея, държава и постиженията на социализма.

Б) Партията контролира целия процес на кинопроизводство. Тежка цензура – за редактори на сценариите се назначават убедени последователи на социалистическата идея. Може да забрани филма, дори вече като е завършен.

В) Метафората за свободата е, че тя е привидна – човекът е поставен високо – на пиедестал, но е вързан, което показва, че в действителност не е свободен, а зависим от системата./ От човека са дадени само краката – това е обезличаването на човека./ Човекът изглежда „издигнат“ и значим, но всъщност е ограничен и контролиран.

Г) Филмите биват забранени и никога не се прожектират или премиерата им се отлага с десетилетия.

Задача 25. – 5 точки

Създаден кратък свързан текст с 5 – 6 изречения.

Задача 26. Създаване на свързан писмен текст по исторически проблем или свързан писмен текст върху няколко източника (по избор на зрелостника).

40 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Създаване на свързан писмен текст;
- Правилно използване на исторически понятия и термини;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения;
- Висока езикова и правописна култура